

ВІДГУК

офіційного опонента, член-кореспондента НАМН України,

доктора медичних наук, професора

Руденко Надії Миколаївни

на дисертацію Тарасенка Юрія Миколайовича «Посткоарктаційні аневризми
низхідної грудної аорти: діагностика, методи та результати лікування»,
представлену на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за
спеціальністю 14.01.04 – серцево-судинна хірургія

Актуальність дисертаційного дослідження

Коарктація аорти (КоАо) є однією з найпоширеніших вроджених аномалій розвитку аорти і складає близько 10% в структурі всіх вроджених вад серця у дітей. Найнебезпечнішим ускладненням хірургічної корекції вади у віддаленому періоді є формування посткоарктаційної аневризми аорти (ПКоАнАо). Розвиток ПКоАнАо супроводжується високим ризиком її розриву. Багато сучасних досліджень присвячені розробці методів своєчасної діагностики цього загрозливого ускладнення, вибору тактики, методу корекції та профілактики ПКоАнАо. Відомо, що частота виникнення ПКоАнАо має широкий діапазон та за даними різних авторів становить від 5 до 50% і залежить від віку пацієнта на час хірургічного втручання та методу, що застосовувався для корекції КоАо. За даними літературних джерел відомо, що більш висока частота КоАо спостерігається серед хворих, яким проведено оперативне лікування у віці від 10 років і старше.

І на сьогодні, невирішеними залишаються питання вибору оптимального методу корекції ПКоАнАо: «традиційного», ендоваскулярного чи гібридного та їх впровадження в клінічну практику, оптимізації динамічного спостереження за пацієнтами з ПКоАнАо із застосуванням сучасних інструментальних методів діагностики та покращення віддалених результатів їх лікування, що безпосередньо впливає на якість життя.

Тому рецензована робота є актуальною, направленою на вирішення поставлених завдань.

Метою дослідження було покращення результатів лікування пацієнтів з ПКоАнАо, шляхом оптимізації вибору тактики їх лікування із застосуванням відкритої, ендоваскулярної чи гібридної методики корекції ПКоАнАо.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження проводилось у межах тематичного плану науково-дослідних робіт Державної установи «Національний інститут серцево-судинної хірургії імені М.М. Амосова Національної академії медичних наук України»: «Дослідити віддалені результати хірургічного лікування аневризм дуги аорти» (№ держреєстрації 0114U002008 прикладна, термін виконання 2014–2016 рр.), де дисертант був виконавцем.

Наукова новизна. Автором вперше проведено аналіз та узагальнення 30-річного досвіду лікування ПКоАнАо за допомогою різних методик, визначено діагностичні методи дослідження даної патології, встановлено покази та протипокази до лікування посткоарктаційних аневризм аорти та до кожної методики зокрема, встановлено предиктори периопераційного ризику при усуненні ПКоАнАо різними методами. На підставі результатів статистичного аналізу встановлено термін післяопераційного аневризмоутворення, доведено, що середній термін аневризмоутворення після корекції КоАо достовірно зменшувався при збільшенні віку хворих та визначено оптимальний вік пацієнта для усунення КоАо. В дисертаційній роботі розроблено стратегію хірургічної корекції ПКоАнАо різними методами, встановлено предиктори ранньої післяопераційної летальності, визначено діагностичні візуалізаційні показники ЕхоКТ, які оптимізують динамічне спостереження за прооперованими хворими у ранні віддалені періоди після корекції ПКоАнАо, що дозволить поліпшити їх якість життя.

Практична значущість одержаних результатів. Основним практичним результатом проведеного дослідження стало підвищення ефективності

хірургічного лікування ПКоАнАо завдяки індивідуальному підходу до вибору методики корекції. Це сприяло збереженню здоров'я пацієнтів, збільшенню тривалості життя, покращенню його якості, а також зниженню ризику розвитку ранніх та віддалених післяопераційних ускладнень і попередженню факторів, що сприяють виникненню цієї патології. У клінічну практику впроваджено запропоновану автором концепцію хірургічної корекції ПКоАнАо із використанням різних методик. Аналіз післяопераційних скарг у пацієнтів, які перенесли оперативне втручання, показав зниження вираженості больового синдрому, що свідчить про покращення їхнього самопочуття та загальної якості життя.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень дисертації.

Обґрунтованість і достовірність положень та висновків, представлених у дисертаційній роботі Тарасенка Ю.М., підтверджуються великим обсягом клінічних спостережень (n=99) та детальним аналізом отриманих даних. Дослідження базується на сучасних клініко-лабораторних, візуалізаційних діагностичних, хірургічних і статистичних методах, які повністю відповідають поставленим цілям і завданням роботи. Отже, можна з упевненістю стверджувати, що наведені в дисертації дані є достовірними, а сформульовані висновки та практичні рекомендації — обґрунтованими та науково виваженими.

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях і авторефераті. Наукові та прикладні результати дисертації достатньо повно висвітлені в опублікованих роботах і авторефераті. За результатами дисертаційної роботи опубліковано 5 наукових статей у фахових наукових виданнях України, регламентованих МОН, з них — 1 одноосібна, 3 статті у виданнях, які включено до наукометричної бази Scopus, 5 публікацій апробаційного характеру (тези в наукових збірках конференцій і форумів).

Автореферат написаний у відповідності до змісту дисертаційної роботи і відображає її суть. Основні положення дисертації та висновки, представлені в рефераті, ідентичні за змістом.

Структура роботи: Рукопис викладено українською мовою на 167 сторінках

друкованого тексту. Робота складається з традиційних розділів: анотації, вступу, огляду літератури, опису матеріалів та методів дослідження, двох розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення отриманих результатів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел та 2 додатків. Список джерел літератури включає 144 найменування, з них 124 – іноземною мовою. Робота ілюстрована 23 таблицями та 24 рисунками.

Характеристика змісту окремих розділів дисертації.

У **Вступі** автор обґрунтовує актуальність наукової проблеми, формулює мету і завдання дослідження, які відповідають науковій новизні і практичній значущості роботи.

Розділ 1. В першому розділі автор висвітлює питання поширеності коарктації аорти, частоти формування післяопераційних аневризм, сучасну актуальність патології.

Отже, в результаті виконання аналітичного огляду сучасних літературних джерел з приводу наукової проблеми, що вивчалася, встановлено, що зазначена тема дисертації є актуальною медичною, соціальною задачею, оскільки в контингенті хворих переважають люди працездатного віку.

Зауважень до розділу немає.

Розділ 2. Матеріал і методи дослідження. У другому розділі представлено дизайн дослідження, визначені групи дослідження та їх загальна характеристика. Детально описані діагностичні методи, такі як: загальноклінічні та інструментальні методи дослідження (рентгенологічний, комп'ютерна томографія, ангіографія, ехокардіографія). Проаналізовано їх переваги і недоліки. Визначена методика якості життя, зазначено методи математичного та статистичного аналізу. Дисертант самостійно проводив набір груп дослідження відповідно до обраних критеріїв включення та опрацьовував первинну медичну документацію.

Зауважень до розділу немає.

Розділ 3. Стратегія хірургічної корекції ПКоАнАо. У третьому розділі представлена клінічна характеристика пацієнтів з ПКоАнАо, включених у

дослідження. Надається оцінка показань та протипоказань до хірургічної корекції ПКоАнАо низхідного відділу грудної аорти. Визначені клінічні особливості корекції ПКоАнАо за різними методиками. Проаналізовані найбільш поширені скарги хворих з ПКоАнАо, представлений аналіз поширеної коморбідної патології, яка може вплинути як на розвиток ПКоАнАо, так і на вибір методики та процес її корекції. Враховані ризики, які можуть вплинути на вибір методики для проведення корекції ПКоАнАо.

Зауважень до розділу немає.

Розділ 4. Результати лікування посткоарктаційних аневризм грудної аорти. Представлені в даному розділі результати перебігу раннього та віддаленого післяопераційних періодів, показників летальності та ускладнень, а також показників компонентів якості життя свідчать про вагомі результати хірургічної корекції ПКоАнАо низхідного відділу грудної аорти у пацієнтів представленого дослідження.

З'ясовано, що середній термін аневризмоутворення після ПКоАнАо зменшувався при збільшенні віку хворих.

Зауважень до розділу немає.

Аналіз та узагальнення отриманих результатів містить узагальнення основних положень, результатів дисертаційної роботи. Вони повністю відповідають меті та узгоджуються із завданнями роботи.

Висновки сформульовані конкретно, логічно витікають зі змісту дисертації та відображають повному обсязі та основні результати дослідження.

Зауваження: принципові зауваження до змісту і оформлення дисертації та автореферату відсутні. В роботі зустрічаються поодинокі граматичні помилки, які не знижують її цінність та позитивного сприйняття під час ознайомлення з рукописом.

Під час ознайомлення з дисертацією виникли дискусійні питання:

1. В чому полягає принципова відмінність між ендоваскулярною та гібридною методикою. Якому методу слід надавати перевагу?

2. Хочу уточнити, виходячи з результатів Вашого дослідження, який оптимальний метод первинної корекції КоАо та який оптимальний вік пацієнтів?

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам.

Дисертація Тарасенка Юрія Миколайовича «Посткоарктаційні аневризми низхідної грудної аорти: діагностика, методи та результати лікування», подана на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук, є самостійною, завершеною, кваліфікаційною науковою працею та містить теоретичне обґрунтування та практичне вирішення актуальної наукової задачі в галузі медицини – підвищення ефективності та безпечності хірургічного лікування посткоарктаційних аневризм низхідної грудної аорти.

Дисертація Тарасенка Ю.М. «Посткоарктаційні аневризми низхідної грудної аорти: діагностика, методи та результати лікування» повністю відповідає вимогам пунктів 9, 11, 12 Постанови Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 року (зі змінами) «Порядок присудження наукових ступенів» щодо дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук, а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.04 – серцево-судинна хірургія.

Офіційний опонент:

заступник генерального директора з наукової роботи

кардіологічного профілю

ДУ «Науково-практичний медичний центр

дитячої кардіології та кардіохірургії МОЗ України»,

д.мед.н., професор, член-кореспондент

НАМН України

Надія РУДЕНКО

Підпис професора Руденко Н.М. засвідчую.

Учений секретар ДУ «НПМЦДКК МОЗ України»

к.мед.н., старший дослідник

Валентина ХАНЕНОВА